

Samordnare ANDT och barnkonventionen
Karin Jeppsson
0410-73 32 98, 0708- 81 72 98
Karin.jeppsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Utveckling av barns och ungas inflytande i Trelleborg

Inledningsvis följer en bakgrundsbeskrivning (avsnitt 1) gällande Trelleborgs kommuns arbete med barns och ungas rättigheter avseende bl.a. lokal strategi gällande barns rättigheter, barnchecklista och barnbokslut.

I avsnitt 2 följer en översiktlig beskrivning av hur arbetet med Ungdomsforum har sett ut sedan starten 2013. I avsnitt 3 redogörs det sammanfattningsvis för en del slutsatser och förslag från den nationella utredningen SOU 2016:5 *Låt fler forma framtiden!*

I avsnitt 4 följer en beskrivning av hur kommunerna Karlskoga och Ystad arbetar i syfte att öka barns och ungas inflytande. I avsnitt 5 ges förslag på hur arbetet gällande barns och ungas inflytande i Trelleborg skulle kunna utvecklas. Här redogörs det även sammanfattningsvis för vad ungdomarna i Ungdomsforum har kommit fram till.

I avsnitt 6 summeras två förslagsalternativ gällande fortsatt arbete med barns och ungas inflytande i Trelleborg.

1. Bakgrund

Att få med barns och ungas perspektiv i aktuella kommunala frågor handlar inte enbart om barns och ungas rätt att vara delaktiga. Det innebär också möjlighet till ett bredare beslutsunderlag, då barn och unga kan tillföra kunskap och perspektiv som vuxna per automatik inte har.

Olika undersökningar visar att ungas vilja till inflytande och val av metoder inte skiljer sig från hur vuxna vill delta. Därmed är det inget som hindrar att ansvar för medborgardialog samlas på ett ställe i organisationen. För att ungas inflytande ska bli reellt krävs en struktur som främjar detta. När det gäller medborgardialog i allmänhet och med unga i synnerhet gäller det att vara ärlig och öppen med vad man vill uppnå. Detta framgår av rapporten *Medborgardialog för unga*, SKL.

Ett av kommunstyrelsens effektmål för 2017 är att kommunen ska ha ett tydligt arbetssätt för att öka medborgarnas inflytande. Ett annat effektmål är att barns och ungas delaktighet i politiska beslut och verksamhet ska öka. De aktiviteter som är kopplade till dessa effektmål är framtagande av

strategi för stärkt medborgarinflytande, utveckla digitala möjligheter för delaktighet samt utveckla nya former för barns och ungas delaktighet.

Strategi gällande barns rättigheter, barnchecklista mm.

År 2013 reviderades Trelleborgs kommuns barnchecklista (KS 2014/93) och en lokal strategi gällande barns rättigheter antogs (Dnr KS 2013/376).

Strategin och barnchecklistan gäller alla barn under 18 år.

När det gäller barns och ungas rätt till delaktighet och inflytande framgår det bl.a. av strategin att barns inflytande ska säkerställas i all verksamhet som berör barn, att barn ska ges möjligheter att uttrycka åsikter och att barns åsikter ska få påverka beslut, insatser och verksamheter.

Syftet med barnchecklistan är att bedöma vilka konsekvenser beslut får för barn och i vilken utsträckning barns rättigheter tas tillvara. Checklistan ska användas vid beslut som indirekt eller direkt rör enskilda barn eller barn som grupp, t.ex. gällande boende, familjesituation, miljö, ekonomi, lek, trafik, samhällsplanering, kollektivtrafik, tillgänglighetsfrågor, verksamhet vid förskola/skola eller frågor som rör kultur- och fritidsverksamhet.

Som ett resultat av projektet Barn och unga i samhällsplaneringen 2010-2012, antog kommunstyrelsen år 2013 nya rutiner för barns och ungas inflytande i samhällsplanering (Dnr: KS 2012/721). Tillämpning av strategin, barnchecklistans användning och rutiner för barns och ungas inflytande i samhällsplanering följs upp via det årliga barnbokslutet.

Angående rutiner för barns och ungas inflytande i samhällsplanering är samhällsbyggnadsförvaltningen sammankallande. Kontaktpersoner ska finnas på arbetsmarknadsförvaltningen, bildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Bl.a. bör samhällsbyggnadsförvaltningen ha som rutin att varje termin meddela bildningsförvaltningen vilka projekt som beräknas vara aktuella nästa termin. På så vis har förskolan/skolan en vettig framförhållning och bättre förutsättningar att ”få in” samhällsplanering i sin undervisning.

Att vara delaktig och kunna påverka är även viktigt utifrån ett folkhälsoperspektiv. Att öka människors möjligheter att vara delaktiga och kunna påverka både i sin vardag och på samhällsnivå främjar hälsa och är därmed bra för folkhälsan. År 2016 antogs en folkhälsopolicy för Trelleborgs kommun, som gäller 2017-2020. I folkhälsopolicyn finns sex prioriterade delområden, ett av de dessa är delaktighet och inflytande.

LUPP 2015

LUPP (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) är en undersökning som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tillhandahåller. År 2015 gjordes arbetsmarknadsförvaltningen en LUPP-

undersökning i Trelleborg där ungdomar i åldern 16-19 år deltog, svarsfrekvensen var 37 procent. Enkäten innehöll frågor om bl.a. ungas syn på fritid, skola, inflytande och politik.

Undersökningen visar bl.a. att varannan ungdom vill vara med och påverka kommunala frågor, vilket ligger i linje med hur det ser ut i riket. Nästan hälften av ungdomarna vet inte var de ska vända sig om de vill påverka något i Trelleborgs kommun. Jämfört med riket upplever unga i Trelleborg i samma utsträckning att de har stora, små/inga eller att de inte vet vilka möjligheter de har att framföra åsikter.

Tidigare ungdomsråd och barn- och ungdomsberedning

Trelleborgs kommun har i likhet med många andra kommuner tidigare haft ett ungdomsråd, bestående av ett tjugotal ungdomar i åldern 13-19 år. Deltog i ungdomsrådet gjorde ungdomar som representerade olika skolor i Trelleborg.

Knutet till ungdomsrådet fanns en barn- och ungdomsberedning (ett utskott till kommunstyrelsen) med fem förtroendevalda som regelbundet träffade ungdomsrådet. Ungdomsrådet och barn- och ungdomsberedningen bedrevs fram till 2011. Då ingen utvärdering gjorts är det svårt att bedöma hur framgångsrikt detta arbetssätt var ur ett demokratiperspektiv.

2. Ungdomsforum 2013-2017

År 2013 fattade kommunstyrelsen beslut (Dnr KS 2012/131) att inrätta Ungdomsforum, med syftet att forumet skulle fungera som en remissinstans samt diskussionsforum för kommunala framtidsfrågor. I Ungdomsforum skulle åtta ungdomar ingå, i åldern 13-19 år. Ansvarig tjänsteperson för Ungdomsforum är samordnaren för ANDT och barnkonventionen.

Sedan starten 2013 har ungdomar rekryterats till Ungdomsforum via det kommunala sommarjobbprogrammet. Innehållet under sommarjobsveckorna har inför varje sommar planerats i samråd mellan den processledare som anlitats för uppdraget under sommarjobsperioderna 2013-2016 och representanter från kommunstyrelsen, förtroendevald med ansvar för barnrättsfrågor, kommundirektör, strategisk chef, samordnaren för ANDT och barnkonventionen samt representanter från Ungdomsforum.

Efter tre veckors sommarjobb då de åtta ungdomarna under ledning av en processledare har utbildats, träffat förtroendevalda, arbetat med olika frågor och planerat kommande verksamhetsår har ungdomarna fortsatt i

Ungdomsforum fram till början av nästkommande sommar (det vill säga två terminer). Ungdomarna har fått timarvode i samband med möten och andra aktiviteter. I dagsläget är timarvode 70 kr/timme för ungdomar i åldern 16 – 17 år och 80 kr/ timme för ungdomar i åldern 18-20 år.

Totalt har 32 ungdomar varit involverade i Ungdomsforum under åren 2013-2016. Varje sommar har Ungdomsforum haft i uppdrag att sammanställa en rapport om sitt arbete under sommaren och idéer gällande kommande aktiviteter. Ungdomsforum har 2013-2016 presenterat sin rapport för antingen kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Ungdomsforum har haft fokus på olika frågor och därtill genomfört egna aktiviteter, t.ex. gjordes en kortare film i syfte att få fler unga att rösta i valet 2014. År 2015 var ett öppnare Trelleborg med tonvikt på HBTQ-frågor och Pridefestival i fokus. Sommaren 2016 började Ungdomsforum jobba med en idé om nattcafé för ungdomar.

Under åren 2014-2017 har Ungdomsforum tagit initiativ till och arrangerat middag för ungdomar och förtroendevalda, i syfte att mötas under lättsamma former och utbyta idéer och diskutera frågor som rör skola, fritid mm. Det har varit god uppslutning vid dessa tillfällen.

Workshop för förtroendevalda och tjänstepersoner

Den 1 juni 2016 arrangerades en workshop för ledamöter i kommunstyrelsen, förtroendevald med ansvar för barnrättsfrågor, kommundirektör, förvaltningschefer och strategisk chef. Ungdomsforum deltog i slutet av workshopen.

Syftet var att ge deltagarna ökad kännedom om Ungdomsforum, att öka förutsättningarna för att Ungdomsforum skulle användas på ett mer effektivt sätt och att Ungdomsforum skulle ges ökade möjligheter att kunna påverka beslut. Under workshopen fick deltagarna i uppdrag att ta fram aktuella frågor som Ungdomsforum skulle få arbeta med under sommaren 2016. Några uppdrag kom in, bl.a. ett från bildningsförvaltningen gällande arbete med sociala medier, vilket Ungdomsforum sedan arbetade med sommaren 2016.

Checklista

I syfte att underlätta för nämnder och förvaltningar att kontakta och involvera Ungdomsforum i aktuella ärenden togs en checklista fram hösten 2016. Checklistan, som togs fram i samråd med Ungdomsforum, innehåller ett antal punkter som bör ingå i en uppdragsbeskrivning såsom övergripande

frågeställning, syftet med uppdraget, relevant bakgrundsinformation och nulägesbeskrivning, se bilaga.

Viktigt är att uppdraget är genomtänkt och tydligt beskrivet innan Ungdomsforum involveras i aktuellt ärende. Checklistan har spridits till förvaltningschefer och nämndsekreterare.

Ungdomsforums uppdrag 2016-2017

Under hösten 2016 ingick representanter från Ungdomsforum i den referensgrupp som varit delaktig i arbetet med framtagande av idrotts- och fritidspolitiska mål. Därtill fick Ungdomsforum förslaget till hållbarhetspolicy på remiss. Kommundirektören fick hösten 2016 i uppdrag att i samråd med Ungdomsforum utreda och komma med förslag på hur arbetet med Ungdomsforum kan utvecklas.

I början av 2017 inkom ytterligare ett uppdrag. Vård- och omsorgscollege formulerade på initiativ av socialnämnden ett uppdrag till Ungdomsforum gällande ungdomars syn på arbete och gymnasieval. Syftet var att förbättra arbetet med marknadsföring samt arbeta vidare med att skapa attraktiva arbetsgivare och utbildningar. Ovan nämnda checklista användes vid utformningen av det underlag som togs fram.

Avsaknad av budget för Ungdomsforum

Det har sedan starten 2013 inte funnits någon budget gällande Ungdomsforums verksamhet. Detta trots att arbetet med Ungdomsforum bl.a. medfört kostnader för processledare, trycksaker och annonsering, timarvode till ungdomarna (vid uppdrag efter avslutat sommarjobb) samt middag för ungdomar och förtroendevalda. År 2016 uppgick kostnaden för Ungdomsforum till 174 000 kr. Avsaknad av budget försvårar planering då det råder oklarhet angående vilka aktiviteter som kan genomföras och vilket utrymme ungdomarna har att öka ungdomars inflytande.

3. Nationell utredning - SOU 2016:5

SOU 2016:5 *Låt fler forma framtiden!* föreslår bland annat att ett nytt mål för demokratipolitiken antas; en hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande. Ett avsnitt i utredningen handlar om ungas politiska inflytande, delaktighet och deltagande. Här nedan redogörs det sammanfattningsvis för en del av de slutsatser och förslag som presenteras i SOU 2016:5.

Fullmäktige ska verka för att ungas perspektiv tillgodoses i beslutsprocesserna. Kommunen måste ta ställning till formerna för hur ungas perspektiv tillgodoses vid beredning av viktiga ärenden.

Knappt hälften av landets kommuner har särskilda forum för ungas inflytande, såsom ungdomsråd och ungdomsfullmäktige. Vanligaste syftet är att ungdomar ska ges möjlighet att påverka i ungdomsfrågor. Det är svårt att mäta de generella effekterna av inflytandeforum för unga. Forumen är organiserade på olika sätt runt om i landet och har olika syften. Möjligheterna att påverka beror på vilka möjligheter som ges att delta i beslutsprocesser.

Även om inflytandeforum inte alltid fungerar ändamålsenligt anser utredarna att det finns ett värde i att kommuner etablerar konkreta forum för ungas inflytande. Det är dock angeläget att det i så fall finns ett formellt regelverk för hur ungas inflytande ska tillgodoses i den politiska beslutsprocessen, att unga ges möjlighet att påverka den politiska beslutsprocessen i ett tidigt skede, att återkoppling sker till deltagare och att det är möjligt att följa upp i vilken utsträckning som hänsyn tagits till ungas perspektiv.

Att beakta den politiska jämlikheten är viktigt. Ofta är det resursstarka unga, som i övrigt är mer delaktiga, som ingår i ungdomsråd och liknande. Viktigt är att forumen avspeglar sammansättningen av de unga i kommunen (kön, bakgrund, funktionsförmåga och socioekonomisk ställning). Ett annat sätt att fånga in ungas perspektiv än att ha ett särskilt forum för ungas inflytande, är att välja in representanter från föreningar, fritidsgårdar eller elevråd. Alternativt att kommunen samråder direkt med dessa.

Det är även väsentligt med ett öppet förhållningssätt till olika inflytandekanaler och att det finns en vilja att pröva nya metoder. Exempel på olika metoder är unga kommunutvecklare som arbetar utifrån specifika uppdrag under en begränsad tid, (t.ex. som sommarjobb), förtroendevalda som regelbundet åter skollunch med elever, medborgarmöten på t.ex. fritidsgårdar, att använda sig av appar eller sms-paneler.

I övrigt nämns vikten av att unga har kunskap om hur de kan påverka lokalt. Att öka barns och ungas kunskap om formerna för medborgerligt inflytande ses därmed som angeläget. Skolor föreslås i större utsträckning än idag samverka med politiken i kommunen och t.ex. bjuda in förtroendevalda till skolan.

4. Några exempel på dialog med barn och unga

Här nedan presenteras ett par exempel på hur Karlskoga kommun och Ystad kommun har lagt upp sitt arbete gällande medborgardialog med unga, ungdomsråd och ungdomsfullmäktige.

Karlskoga kommun

Ung medborgardialog

Karlskoga kommun arbetar med Ung medborgardialog, vilket bl.a. innebär att arrangera ett årligt ungdomsforum där unga och politiker samlas och diskuterar olika frågor. Innehållet styrs utifrån frågor som ungdomarna anser är viktiga.

Därtill handlar Ung medborgardialog om att informera unga medborgare om deras demokratiska rättigheter, genomföra politikerluncher och återkoppla med information till ungdomar via kommunens hemsida samt sociala medier. Arbetet ska årligen följas upp tillsammans med ungdomar.

Vad som även är på gång inom ramen för Ung medborgardialog är elevrådsutbildning. Denna påbörjas under året och tanken och ska vara årligt återkommande för att arbeta upp ungas delaktighet i skolan. Förhoppningen är att det i längden kommer att öka intresset för ungdomsfullmäktige samt deltagande och inflytande i stort för ungdomar.

Budgeten för Ung medborgardialog är på 250 000 kr, utöver det har ungdomsrådet en egen budget på 50 000 kr. Förra året tillsattes även 250 000 kr för att starta upp ett ungdomsfullmäktige.

Politikerluncher

Sedan några år tillbaka har Karlskoga kommun arrangerat politikerluncher, vilket innebär att förtroendevalda regelbundet äter skollunch med elever på olika skolor i kommunen. Fördelen med att möta och ha dialog med barn och unga i deras egen miljö är att de ofta känner sig tryggare och mer bekväma där än t.ex. i ett kommunhus.

Ungdomsråd

Idag är det fem aktiva ungdomar i nuvarande ungdomsråd, därtill ett hundratal stödmedlemmar. Antalet har varierat lite under åren.

Ungdomsrådet har alltid varit öppet för alla intresserade och det är endast styrelseposterna som röstas in. Ungdomsrådet är en förening, men med stöd av kommunen.

Ungdomarna i ungdomsrådet har varit delaktiga i att återkoppla politikerluncherna på kommunfullmäktiges möten, Purple flag (trygghetsarbete kring centrala Karlskoga), utformning av nytt torg, drogfri skolavslutning, ungdomsforum, olika planområden m.m.

Ungdomsfullmäktige istället för ungdomsråd

I och med uppstarten av ungdomsfullmäktige kommer Ungdomsrådet att upplösas. Karlskogas förtroendevalda vill bjuda in kommunens ungdomar till att få bli mer delaktiga i vad som händer i kommunen. När det gäller ungdomsfullmäktige är tanken att varje skola ska ha fem invalda ledamöter

samt en elevrådsrepresentant. Ungdomsfullmäktige kommer att vara till för ungdomar i åldern 13-20 år.

Syftet med att välja in ledamöter är att försöka få en spridning av ungdomar från hela Karlskoga. För de som inte blir invalda som ledamöter kommer det finnas möjlighet att gå med i olika fokusgrupper som formas efter intressen eller frågor som kommer upp.

Under hösten 2017 kommer Karlskogas första val till ungdomsfullmäktige att genomföras, de ungdomar som blir invalda väljs på ett år. Skolval kommer att genomföras på samtliga högstadieskolor, på Möckelngymnasiet och Idrottsgymnasiet i Karlskoga. Alla ungdomar som är mellan 13-20 år, folkbokförda i Karlskoga kommun och går på någon av skolorna kommer kunna kandidera. Även ungdomar som går på skola utanför Karlskoga kommun kommer kunna kandidera och rösta.

Alla elever på respektive skola får rösta fram sina representanter från sin skola. Varje skola kommer även att få välja in var sin elevrådsrepresentant till ungdomsfullmäktige. För de ungdomar som vill ställa upp i valet men inte går på någon skola inom kommunen kommer det mer information under hösten.

Ystads kommun

Ungdomsfullmäktige

I december 2002 beslöt kommunfullmäktige att Ystad kommun skall ha ett Ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktiges arbete utgår från Barnkonventionens artiklar 12 och 13, som rör ungas yttrande- och åsiktsfrihet samt rättighet att uttrycka dem och att bli lyssnad på. Antalet ledamöter är 55, fördelat på Ystads grundskolor (åk 4-9) och gymnasiet.

Alla skolor ska ha minst två ledamöter, ledamöterna väljs på respektive skola. För att vara valbar måste man gå i skola i Ystad kommun.

Ledamöterna väljs på ett år (dvs ett läsår), möjlighet finns att bli omvald.

Ungdomsfullmäktige ska sammanträda fyra gånger per år.

Ungdomsfullmäktige har en budget på 200 000 kr/år. 150 000 fördelas varje år till skolorna efter speciella ansökningar och röstningar. De övriga 50 000 kr går till internat, luncher mm.

Ungdomsfullmäktige:

- utgör inflytandeorgan för barn och unga i Ystads kommun
- utgör yttrandeinstans i frågor som rör barn och ungdom i Ystads kommun
- har att fatta beslut i frågor som rör fördelning av de medel som Ungdomsfullmäktige förfogar över
- kan väcka förslag i frågor som rör barn och unga.

Ungdomsfullmäktige har delat in sig i grupper och varje grupp har en nämnd som bevakningsområde. Varje förvaltning har fått i uppdrag att utse en ungdomskoordinator som ska utgöra ett stöd för ungdomsfullmäktige. Koordinatorns roll blir att arbeta med den grupp ungdomar som har blivit utsedda att bevaka nämndens ansvarsområden och se till att de får god inblick i olika ansvarsområden.

Barn och ungdomar ska få möjlighet att yttra sig, innan beslut fattas i kommunen som rör deras livsmiljö, alltså vid beredningen av sådana beslut. Olika representanter utsedda av Ungdomsfullmäktige blir tillfrågade av, och håller kontakt med de koordinatörer som hör till olika förvaltningar i kommunen.

Några exempel där Ungdomsfullmäktige har varit en viktig part är uppförandet av Ystads Arena och nya badhuset. Ungdomsfullmäktige har även varit delaktiga i bibliotekets nya inriktning samt i arbetet med Ystad Vision 2030. Viktigt är att Ungdomsfullmäktige involveras i tidigt skede i olika ärenden.

Listen app

Ystad kommun har också tagit fram en app (Listen app) som riktar sig till ungdomar i åldern 7-20 år och som vistas i Ystads kommun. Idén till appen kom från Ungdomsfullmäktige. Den är tänkt både som ett sätt att nå ut till barn och unga i kommunen och en möjlighet för att ungdomar ska kunna göra sin röst hörd. I Listen app kan ungdomar lämna förslag till förändringar eller förbättringar, hitta information om saker att göra och tycka till om saker kommunen gör.

5. Tänkbara förslag till fortsatt arbete i Trelleborg

Det är sedan tidigare beslutat i Trelleborgs kommun att barn och unga ska involveras i och kunna påverka beslut. Detta framgår av såväl den lokala strategin gällande barns rättigheter samt barnchecklistan som är ett verktyg som ska användas i syfte att säkerställa att barns rättigheter tas tillvara.

Ungdomsforums utvärdering

Kommunstyrelsens arbetsutskott gav hösten 2016 kommundirektören i uppdrag att i samråd med Ungdomsforum utreda och komma med förslag på hur arbetet med Ungdomsforum kan utvecklas (Dnr KS 2016/775).

Ungdomsforum har inom ramen för detta uppdrag intervjuat tidigare medlemmar i Ungdomsforum, nyckelpersoner på Trelleborgs kommun samt varit i kontakt med Regionala Ungdomsrådet. Fokus har bl.a. varit urval och rekrytering, ungdomars representativitet och stödet kring Ungdomsforum.

- Ungdomsforum föreslår att urvalsprocessen utvecklas, t.ex. att ungdomar blir valda eller att rekrytering sker via intervju.

- Representativiteten behöver öka, därmed behöver det vara möjligt för fler ungdomar att delta.
- Ungdomsforum förfrågas arbete angående aktuella projekt/uppdrag från t.ex. nämnder, men är fria att i övrigt arbeta med egna projekt och idéer.
- Ungdomsforum kan med fördel ha en eller flera stödpersoner inom kommunen. Bra dialog med kontaktpersoner, Ungdomsforum och förtroendevalda är av stor vikt för ett effektivt arbete.
- Arbetet bör med fördel redovisas, eventuellt genom att Ungdomsforum bjuds in till kommunfullmäktige för att presentera utfört arbete.
- Överlämningen mellan gamla och nya medlemmar i Ungdomsforum behöver förbättras. Med fördel byts inte hela gruppen ut på en gång. Detta för att Ungdomsforum inte ska behöva "starta om" helt och hållet varje år.

Av utvärderingens diskussion och slutsatser framgår att Ungdomsforum vill lägga fram ett förslag på hur framtida Ungdomsforum skulle kunna vara utformat för att kunna involvera fler ungdomar och på så sätt ge en bättre representation. Detta förslag bygger på att ungefär fem personer blir valda att leda Ungdomsforum, förslagsvis ungdomar som redan har kännedom om Ungdomsforum. Dessa ungdomar får precis som idag timarvode för utfört arbete, de utgör själva kärnan.

Då Ungdomsforum fått ett uppdrag kallar de till ett öppet möte där intresserade ungdomar får delta. Ungdomarna som deltar har möjlighet att gå med i Ungdomsforum som medlemmar. Alla som deltar på ett möte har möjlighet att komma med synpunkter på aktuellt ärende. Eventuell rapportskrivning är de fem ungdomarna som utgör kärnan ansvariga för.

Efter ett halvår/år sker en omröstning om vilka medlemmar som ska utgöra de fem ansvariga. Den som är intresserad får anmäla intresse och på så vis ökar möjligheten att engagerade och aktiva ungdomar får de drivande rollerna inom Ungdomsforum. Ett annat förslag är att titta på möjligheten att skapa ett ungdomsfullmäktige i likhet med de som införts i ovan nämnda kommuner. För ytterligare information, se Ungdomsforums rapport *Utvärdering av Ungdomsforum* (bilaga).

Forum för barns/ungas inflytande även framöver?

Sammantaget har inte Ungdomsforum efterfrågats i någon större utsträckning sedan arbetet påbörjades 2013. Dock har det under det senaste året inkommit fler uppdrag jämfört med tidigare år.

Om det även framöver ska finnas ett särskilt forum för barn och ungas inflytande bör det finnas ett tydligt syfte med forumet samt en god struktur för arbetet som inkluderar rutiner för uppföljning samt en budget. A och o är förstås att barns och ungas synpunkter kommer att efterfrågas gällande olika ärenden.

Ett alternativ till särskilt forum för barns och ungdomars inflytande skulle kunna vara att förtroendevalda och tjänstepersoner istället ”söker upp” barn och unga via befintliga arenor som skolor, fritidsgårdar, föreningar, sociala medier etc. och på så vis involverar barn och unga inför beslut och/eller får möjlighet att föra dialog med barn/unga angående olika aktuella frågor.

Fördelen med ett sådant arbetssätt är ökade förutsättningar att ”rätt barn och unga involveras vid rätt tillfälle”. Därtill ökar chansen att fler barn och unga från olika delar av kommunen och olika socioekonomiska områden blir delaktiga i det lokala demokratiarbetet. Viktigt är dock att det finns en struktur för ett sådant arbetssätt. Såväl barnchecklistan som checklistan gällande uppdrag till Ungdomsforum kan med fördel användas som verktyg i ett sådant arbete. Givetvis är det möjligt att kombinera ett särskilt forum för barn och ungas inflytande med att involvera barn och unga från olika arenor.

Skolans roll

Kontakt har tagits med bildningsförvaltningen i syfte att ta del av deras syn på hur skolorna i Trelleborgs kommun kan involveras i det lokala arbetet gällande barns och ungas inflytande och delaktighet. Om det återigen skulle vara aktuellt att inrätta ett särskilt forum för barns och ungas inflytande, är det möjligt att via elevråden rekrytera barn och unga till ett sådant forum.

Dock ser bildningsförvaltningen hellre att ett antal referensskolor utses under en period, t.ex. motsvarande en mandatperiod. Referensskolorna får då i uppdrag att arbeta med aktuella ärenden samt övergripande kommunala framtidsfrågor. Detta arbetssätt ökar skolornas möjlighet att få in detta i sin planering och därmed också ökade förutsättningar att länka samman uppdragen med ordinarie undervisning. Samtidigt innebär det också att betydligt fler elever än de som ingår i elevråden involveras.

Gällande urval av referensskolor är det angeläget att det råder variation med tanke på barns och ungas ålder och skolornas geografiska placering.

För att detta arbetssätt ska kunna fungera i praktiken menar bildningsförvaltningen också att det är av stor vikt att rutiner fastställs.

Bl.a. bör uppdrag till referensskolorna förmedlas via nämndsekreteraren.

Därtill är det angeläget att det finns rutiner för hur återkoppling sker till elever och övriga berörda.

Ung Arena

Under sommaren 2017 har arbetsmarknadsförvaltningen låtit sju unga trelleborgare (Ung Arena) undersöka och lämna förslag på hur fler unga i kommunen ska vilja vara med och påverka, hur politikerna ska öka sitt förtroende bland unga samt hur fler ungdomar kan hitta till föreningslivet.

Förslagen handlar i stort om att öka tillgängligheten och närvaron i digitala kanaler, att politiker ska röra sig mer i miljöer där unga rör sig samt ett samarbete mellan föreningsliv och skola. Det är med andra ord angeläget att även ta Ung Arenas arbete i beaktande gällande utvecklingen av barns och ungas inflytande i Trelleborg.

Arbetsmarknadsnämnden godkände Ung Arenas slutrapport samt actionplan hösten 2017 och översände underlagen och beslut för vidare beslut i kommunfullmäktige.

Inkludera barn och unga i principer för medborgardialog

Att inhämta medborgares synpunkter innebär någon form av medborgardialog. Detta oavsett om det handlar om vuxna, barn/unga i ett särskilt forum för inflytande eller barn/unga på t.ex. en skola eller i en förening. Det är viktigt att arbetet med barns och ungas inflytande inte blir ett parallellt spår till övrigt arbete med medborgardialog. Målgruppen barn och unga bör därmed ingå i de principer som håller på att tas fram gällande medborgardialog. Återkoppling är en mycket viktig del av arbetet med medborgardialog, oavsett om det handlar om barn/unga eller vuxna.

Kunskap om rättigheten att påverka och hur man påverkar

Ytterligare en viktig del av att främja barns och ungas delaktighet är att barn och unga känner till sina rättigheter att vara delaktiga samt att de har kunskap om hur kommunen fungerar, och vilka möjligheter det finns att påverka lokalt, t.ex. hur det fungerar med medborgarförslag.

Här har inte minst skolan goda möjligheter att bidra med sådan kunskap, t.ex. inom ramen för undervisning i samhällskunskap. Möjligheten finns också att bjuda in förtroendevalda till skolan. Dels i syfte att öka barns och ungas kunskap om den lokala politiken, dels för att öka kontakten mellan barn, unga och förtroendevalda.

6. Summering - två förslagsalternativ

Arbetet med barns och ungas inflytande bör utgöra en del av Trelleborgs kommuns arbete med medborgardialog. Gällande såväl alternativ 1 som alternativ 2 nedan är det av stor vikt att barns och ungas synpunkter efterfrågas, att det finns ett tydligt syfte, god struktur samt att uppföljning

görs. Detta i enlighet med slutsatser och förslag som lyfts fram i SOU 2016:5 *Låt fler forma framtiden!*

Om ett särskilt forum för barns/ungas inflytande ska finnas även framöver innebär det att resurser behöver avsättas. Som ett riktmärke var kostnaden för Ungdomsforum 2016 174 000 kr.

Oavsett om valet faller på alternativ 1 eller 2, är det allra viktigast att det finns intresse av att inhämta barns/ungas synpunkter samt att barn och unga ges möjlighet att delta i så tidigt skede som möjligt i beslutsprocesser. Därtill behövs en tydlig struktur för återkoppling samt att det följs upp i vilken utsträckning barn och unga påverkar olika beslut. Detta utgör själva grunden då det handlar om barn och ungas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Alternativ 1:

Från och med 2018 finns inte längre något särskilt forum för barns och ungas inflytande. Gällande delaktighet och inflytande i kommunala aktuella frågor involveras barn och unga istället via befintliga arenor i enlighet med bildningsförvaltningens förslag. Med ett sådant arbetssätt ökar sannolikt chansen att fler barn och unga från olika delar av kommunen, olika socioekonomiska områden samt barn och unga i olika åldrar blir delaktiga i det lokala demokratiarbetet.

Liksom andra grupper i samhället är inte ungdomsgruppen homogen utan har olika resurser för att delta och vill delta på olika sätt. Därför behöver olika former av deltagande erbjudas. Arbetssättet kan därför innebära såväl användning av digitala verktyg som fysiska möten. Digitala lösningar kan t.ex. handla om appar, sms-paneler och sociala medier. Det är viktigt att barn och ungdomar är delaktiga i val av digitala lösningar, då de ligger i framkant gällande detta.

Vid framtagande av struktur mm. är det angeläget att tillvarata erfarenheter från bl.a. SKL och andra kommuner. Framtagandet av struktur bör ske i dialog med förtroendevalda, förvaltningarna samt barn och unga.
Ansvarig för genomförande: Avdelningen för hållbar utveckling

Budget: ca 100 000 kr.

Alternativ 2:

Ungdomsforum (eller motsvarande forum för inflytande, t.ex. ungdomsråd eller ungdomsfullmäktige) finns, men utvecklas, bl.a. i enlighet med Ungdomsforums förslag, utifrån inspiration av andra kommuners arbetssätt och med beaktande av SKL:s erfarenheter på området. Ansvarig för genomförande: Avdelningen för hållbar utveckling

Utöver att det finns ett särskilt forum för barns och ungas inflytande bedrivs arbetet med barns och ungas inflytande i enlighet med alternativ 1. Budget: ca 200 000 kr, varav ca 50 000 som Ungdomsforum (eller motsvarande forum för inflytande) förfogar över.

Alternativ 2 innebär således en kombination av ett särskilt forum för barns och ungas inflytande och ett i övrigt strukturerat arbetssätt där barn och unga involveras i det lokala demokratiarbetet via befintliga arenor.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att utveckla barns och ungas inflytande i Trelleborg i enlighet med alternativ 1, samt

att genomförande finansieras med 50 000 kr från befintlig ram för hållbar utveckling samt 50 000 kr genom omDispositionering ur kommunstyrelsens oförutsedda 2018.

7. Referenser

SOU 2016:5 Låt fler forma framtiden!

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2016/01/sou-20165/>

Medborgardialog för unga, SKL 2012

<http://webbutik.skl.se/bilder/artiklar/pdf/7164-779-5.pdf>

Lokala dokument:

- Kommunstyrelsens Verksamhetsplan 2017
- Folkhälsopolicy för Trelleborgs kommun 2017-2020
- Strategi gällande barns rättigheter, barnchecklista och Ungdomsforums rapporter:
- <http://www.trelleborg.se/sv/kommun-politik/sa-arbetar-vi-med/barnkonventionen/barnkonventionen-i-trelleborg/>
- Slutrapport Trelleborg C – barns och ungas visioner:
<http://www.trelleborg.se/globalassets/files/kommunledningsforvaltningen/strategiskommuniaktion/filer/barnkonventionen/projektrapport-barn-och-unga-i-planering/slutrapport-bou-trelleborg.pdf>
- LUPP 2015
<http://www.trelleborg.se/globalassets/files/arbetsmarknadsforvaltningen/forvaltning/lupp-trelleborg-2015.pdf>
- Checklista Ungdomsforum (bilaga)
- Ungdomsforums utredning (bilaga)

Exempel från Karlskoga och Ystad:

Ungdomsråd, Ung medborgardialog och politikerluncher i Karlskoga:

<http://www.karlskoga.se/Kommun--politik/Delta-och-paverka/Ung-medborgardialog/Kvalitetsatagande-Ung-medborgardialog.html>

<http://www.karlskoga.se/Kommun--politik/Sa-arbetar-vi-med.../Folkhalsa/Ung-medborgardialog/Politikerluncher.html>

<http://www.karlskoga.se/Kommun--politik/Delta-och-paverka/Ung-medborgardialog/Ung-Kung.html>

Ungdomsfullmäktige och Listen app i Ystad:

<http://www.ystad.se/globalassets/dokument/lou/politik/uf/arbetsordning-for-ystads-uf.pdf>

<http://www.ystad.se/kommun--politik/politik-och-paverkan/ungdomsfullmaktige/>